

53 . Ocnîța | Comuna: Ocnele Mari | Județ: Vâlcea | Punct: situl dacic Ocnîța - Dealul Cosota | Anul: 2016

Anul: 2016

Cod RAN: 168194.01

Perioade: Protoistorie

Epoci: La Tène

Tipuri sit: exploatare/carieră

Categorii sit: Domestic

Autori: Robert Andrei, Constantin Augustus Bărbulescu, Corneliu Beldiman, Laurențiu Mecu, Alexandru Nălbitoru, Claudia Radu, Carol Terteci, Claudiu Aurel Tulugea, Ion Tuțulescu, Sorin Ilie xxCocișxx

Instituții: Universitatea din Pitești, Universitatea din Pitești, Universitatea din Pitești, Universitatea din Pitești, Universitatea din Pitești, Institutul de Cercetări Interdisciplinare în Bio-Nano Științe, Muzeul Județean Vâlcea, Râmnicu Vâlcea, Muzeul Județean Vâlcea, Râmnicu Vâlcea, Muzeul Județean Vâlcea, Râmnicu Vâlcea, Universitatea din Pitești

Raport

În luna august 2016 a debutat campania de cercetări arheologice în situl dacic din localitatea Ocnele Mari, sat Ocnîța, punctul Dealul Cosota.

Situl de la Ocnîța - Buridava (jud. Vâlcea) cuprinde cea mai importantă așezare și fortificație dacică de la sudul Carpaților pentru secolele I a. Chr. – I p. Chr..

Cercetarea arheologică de la Ocnîța este oprită de aproape două decenii și din nefericire studiile și volumul monografic dedicate așezării, lasă încă urme de îndoială asupra fazelor de evoluție și momentului dispariției acestui sit.

Semnaltă specialiștilor de la Institutul de Arheologie încă din 1957 de către Gheorghe Moșteanu, cadru didactic din localitate, așezarea a fost vizitată și cercetată de numeroși specialiști. Petre Roman efectuează o perieghză în zonă în 1959, iar în 1960 Cornel Mirescu face primul sondaj în ceea ce avea să fie cunoscut mai apoi sub umele de Cetatea 1.

Cercetările sistematice debutează în anul 1961 sub conducerea lui Dumitru Berciu și a directorului Muzeului Orășenesc din Rm. Vâlcea, Petre Purcărescu, ulterior a doamnei Mariana Iosifaru. Cercetările aveau să continue pe parcursul următoarelor 3 decenii.

Cercetările arheologice au fost reluate de către o echipă a Universității din Pitești în colaborare cu Muzeul Județean Vâlcea în anul 2012, în baza unei autorizații de cercetare preventivă. Se considera, de către o serie de cercetători, că situl ar fi epuizat.

Campaniile din perioada 2012-2015 ne-au încurajat și în primăvara anului 2016 am depus cererea de obținere a autorizației de cercetare sistematică.

Campania anului 2016 s-a desfășurat în luna august, având în vedere că finanțarea a fost asigurată din surse proprii (Universitatea din Pitești, Asociația Pentru Apărarea Drepturilor Tinerilor Vâlcea și Direcția Județeană pentru Tineret și Sport Vâlcea (71)), iar întreaga activitate s-a efectuat, ca și în anii anteriori, cu ajutorul studenților Facultății de Istorie de la Universitatea din Pitești.

Obiectivul inițial al redeschiderii șantierului era legat de stabilirea cronologiei așezărilor de la Ocnîța și a întinderii exacte a acestui sit.

Lipsa fondurilor nu ne-a permis realizarea unei campanii ample și odataă cu începutul cercetării am luat decizia să încercăm continuarea unui sondaj din anul 2014.

În campania anului 2014, decisesem inițial efectuarea unui sondaj în vecinătatea Terasei VII, într-o zonă considerată ca făcând parte din sit, dar lipsită de importanță științifică. Sondajul început în 2014 a fost abandonat în urma unei decizii luate atunci de coordonatorul științific al șantierului.

Punctul în care realizasem acel sondaj se află în marginea de NV a sitului, pe ceea ce noi considerăm a fi Terasa VIII, zonă împădurită, inaccesibilă de pe laturile de Nord, Vest și Sud. Terasa VIII este situată practic la marginea sitului, punct care se preta la o amenajare defensivă – turn de apărare și observație, având o deschidere largă spre întreaga zonă depresionară a Ocnelor Mari (fig. 1 și fig. 2).

Astfel am redeschis secțiunea începută în 2014.

Secțiunea are dimensiunile de 16x2m și taie practic zona centrală a Terasei VIII (a promontoriului). În 2014 remarcasem după îndepărtarea stratului vegetal existența unor fragmente de tuf și piatră, care păreau să formeze o incintă ovală.

După înlăturarea stratului vegetal, extrem de subțire, datorită solului de pădure și a unui strat friabil format din rădăcini și cernoziom, s-a evidențiat un strat mai dur, compact și care a permis observarea unor aglomerări de tuf și piatră de râu.

Identificarea acestor structuri, fără un rol clar și cu o așezare aleatorie, ne-au condus la deschiderea unei a doua secțiuni SII, paralelă cu aceasta, cu un martor de 0,50m situată pe latura Sudică.

Și în SII odată cu îndepărtarea primelor două straturi (vegeta – 0,20cm și a solului de pădure 0.15cm) au început să se contureze structuri/aglomerări de piatră de râu și tuf.

În partea de Vest a SI, la 220cm de profilul Vestic și 85cm de profilul Sudic, s-a conturat în sol și în profilul Nordic, o groapă de mari dimensiuni, săpată în stâncă, de formă aproape pătrată (cu laturile 117x120x116x115), numerotată M6.

SI ne-a permis identificarea altor două structuri cu amenajare din tuf, numerotate M7 și M5.

În SII s-au conturat alte 3 structuri, M1, M2, M3, mult mai bine conturate, formate dintr-o structură exterioară de formă ovală sau dreptunghiulară, realizată din piatră de râu, tuf și pământ, cu rol de împrejmuire, care aveau în zona centrală structuri de formă rotundă – tot din piatră de râu și tuf. În profilul sudic al SII s-a conturat o altă structură numerotată M8, iar în martor la 65cm de profil de Est s-a conturat M4.

Toate aceste structuri au fost surprinse la o adâncime cuprinsă între -35cm și -65cm față de nivelul actual de călcare și au fost realizate direct pe stânca amenajată în antichitate.

M1 are formă dreptunghiulară cu laturile (210x165), având în zona centrală o cistă cu diametrul interior de 35cm, exterior de 57cm. (fig. 4 și fig. 8). Odată cu îndepărtarea capacului din piatră s-a putut identifica un inventar format din oase incinerate, un cuțit, o mărgică vitroasă colorată și două coliere din fier, cu inele din bronz și curpu.

M2 are formă ovală, având în zona centrală același tip de amenajare de formă rotundă, din piatră de râu, tuf și pământ. Inventarul a constatat în oase incinerate, un cuțit de mici dimensiuni și o fibulă din fier.

M3 nu s-a conturat decât sub forma unei aglomerări de piatră și tuf, la care s-a adăugat un inventar arheologic constând într-o brățară torsadată și fragmente de oase incinerate.

M4 a fost desfăcut la finalul cercetării, fiind situat în martor și este singurul care nu a avut inventar, excepție oase incinerate depuse într-o cistă din piatră de râu și tuf.

M5 nu am identificat o structură exterioară ca în alte cazuri, ci doar câteva pietre și fragmente de tuf depuse compact, dedesubt putând fi identificate un colier din bronz, o mărgică vitroasă, fragmente de oase incinerate (fig. 7) și în apropiere un vârf de săgeată și o fibulă de bronz.

M6 inițial s-a considerat a fi o groapă, dar inventarul acesteia ne permite să vorbim tot de un mormânt, diferit de celelalte ca și structură (fig. 5). Inventarul a fost de departe cel mai interesant. Săpat în stâncă până la o adâncime de -112cm, din inventar menționăm un rhiton de sticlă imitând un limax (fig. 6), import est mediteraneeen (sec I p. Chr. – înc. Sec. II p. Chr.), fragmentar, dar întregibil la restaurare, un brici, cu mâner

de os și nituri din bronz, fragmente de la o cămasă de zale.

M7A/B nu s-a putut identifica o structură propriu-zisă, ci doar o aglomerare din tuf, în apropierea căreia au fost identificate oase incinerate răspândite pe circa 50-60cm, o fibulă de argint, o fibulă de bronz tip Omega Fibel, fibulă din fier.

M8 nu a fost cercetat în întregime, acesta se pierde în marginea profilelor de Est și Sud din SII, dar pe zona unde începe să se contureze au fost identificate oase incinerate, un vârf din fier cu secțiune patrulaeră provenind de la o armă și două fibule din fier.

Din punct de vedere al inventarului, au mai fost identificate o cataramă de fier, o fibulă de fier și două cești din lut păstrate în condiții improprii (recuperate fragmentar). Remarcăm pe întreaga suprafață cercetată lipsa ceramicii, fie ea și fragmentară.

Analiza antropologică preliminară pentru oasele prelevate a fost realizată de dr. Claudia Radu de la Centrul de Biologie Moleculară, Institutul de Cercetări Interdisciplinare în Bio-Nano Științe, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca.

Toate oasele sunt incinerate. În majoritatea cazurilor, culoarea oaselor este albă, ceea ce indică o temperatură de ardere între 645 și 1200 de grade Celsius (Mays, 1998). În unele cazuri (M1, M5 și M6) am observat un număr mic de zone de culoare albastră/gri, prezente pe smalțul dentar, respectiv pe partea spongioasă a oaselor. Culoarea albastră/gri indică o temperatură de ardere mai redusă, aproximativ 500 de grade Celsius. În trei cazuri putem spune că e vorba cu siguranță de indivizi umani: M1, M2 și M4. Dintre acestea, în două cazuri e vorba de copii (M1 și M2), respectiv de un individ tânăr (M4). În alte două cazuri, M3 și M6, putem spune doar că e posibil ca cel puțin o parte din fragmente să fie umane. Toate oasele vor fi studiate în continuare pentru caracterizarea fiecărui fragment.

În concluzie, campania 2016 ne-a permis identificarea unei necropole dacice aparținând perioadei secolelor I a. Chr. – I p. Chr.. Putem afirma cu certitudine că fibulele, rhitonul, dar și celelate descoperiri aparțin secolului I p. Chr..

Cercetările din campania 2016 ne permit să reconsiderăm ideea că la Ocnița situl este cercetat complet, în plus periegezele și acțiunile întreprinse împreună cu Poliția de Patrimoniu Vâlcea (72) ne relevă faptul că dimensiunile sitului sunt cu mult mai mari, iar întreaga zonă a Ocnelor Mari este ocupată și de alte așezări de epocă dacică și chiar romană.

Note

- 70. Cercetarea nu s-ar fi putut desfășura fără studenții și absolvenții Specializării Istorie de la Universitatea din Pitești. Colectivul a fost format din: Arendașiu Raluca, Boțoghină Matei, Dănescu Daniel, Durnă Viorica, Dumitrescu Gabriel, Florea Codruț, Furnică Adrian, Gorobică Nicolai, Hristescu Daniel, Hristescu Aida-Andreea, Hristescu Andrei, Liță George, Mocanu Valentin, Necșoiu Nicolae, Nițu Ionuț, Pițigoi Andi, Radu Adriana, Sava Moise Madalina, Ștefănescu Flavius, Țârcu Răzvan, Udrescu Ovidiu; Fotografiile au fost realizate de către dl. Daniel Hristescu, căruia îi mulțumim pe această cale.

71. Finanțarea a fost asigurată de către Direcția Județeană pentru Tineret și Sport Vâlcea, prin implicarea doamnelor Anca Șerban, Carmen Folescu și a dlui. Dan Silvina; Lucru acesta nu ar fi fost posibil fără Asociația pentru Apărarea Drepturilor Tinerilor Vâlcea, condusă de către dl. Ovidiu Udrescu; Cazarea a fost asigurată de către Pimăria Ocnele Mari;

72. Mulțumim pe această cale doamnei inspector principal Nicoleta Viorel și doamnei inspector Adriana Popa pentru excelenta colaborare din perioada 2012-2016, în care au fost recuperate peste 1000 de bunuri arheologice de patrimoniu de la detectoriști;

[Raportul 5742 din cronica.cimec.ro](#)
[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
